

Michel Herr

Patrick Bivort

**“De improvisatie is een
springplank
om andere richtingen te verkennen”**

Michel Herr (° Brussel, 16 februari 1949) is een gevoelig pianist met een rijk harmonisch inzicht. Als componist weet hij zich in uiteenlopende stijlen uit te drukken. Dat blijkt o.a. uit zijn composities voor bigband en uit zijn muziek voor film en televisie. Hij werkte al eerder samen met het **Brussels Jazz Orchestra** en bewerkte ook een stuk voor *Changing Faces* met **David Linx**. Met het BJO is nu op het W.E.R.F. label het dubbelalbum *The Music of Michel Herr* uitgebracht.

Al meer dan dertig jaar is Michel Herr actief op de Europese jazzscene. Hij stond al vroeg aan het hoofd van zijn eigen groepen. Begin de jaren zeventig richtte hij de jazz fusion band **Solis Lacus** op. Maar hij bleef ook met zijn eigen akoestische trio spelen. Vanaf 1984 was hij jarenlang de vaste begeleider van **Toots Thielemans**, waarmee hij op de belangrijkste festivals in Europa en de Verenigde Staten, maar ook in Japan en Afrika, optrad. Zijn samenwerking met de grootste namen uit de jazz – zowel uit Amerika (**Chet Baker, Joe Henderson, Charlie Mariano, Bill Frisell, Pepper Adams, Johnny Griffin, Slide Hampton, Lee Konitz, Art Farmer, John Abercrombie...**) als uit Europa (**Philip Catherine, Paolo Fresu, Palle Mikkelborg, Riccardo del Fra, Aldo Romano, Daniel Humair, Palle Danielsson, Arild Andersen...**) hebben hem internationale bekendheid bezorgd. Hij heeft meer dan 60 platen opgenomen als bandleider of als begeleider samen met Toots Thielemans, Philip Catherine, **Joe Lovano, Bill Frisell, Archie Shepp, Tom Harrell** en nog vele anderen.

Op zijn nieuwe dubbel-cd *The Music of Michel Herr* met het BJO creëert hij een eigen universum, waarin poëzie en lyrisme overheersen. Een muziek waarin gevoeligheid, creativiteit en swing zich mooi vermengen.

Michel Herr: “Als amateur speelde ik klassieke piano en ging toen privélessen volgen. Maar omdat ik die niet boeiend vond, ben ik met die studie gestopt. Ik luisterde graag naar klassieke muziek. Jazz heb ik rond mijn vijftiende ontdekt. Een vriend had me een jazzalbum geleend en toen heb ik de swing, de pulsatie, de improvisatie en de interacties tussen musici ontdekt. Dat was een plaat van de Dixieland trompettist **Teddy Buckner**. Die vond ik fascinerend. Ik wilde alleen nog maar naar jazz luisteren. Ik ben dan geregeld in de mediatheek jazzalbums gaan lenen. De klassieke stijl van **Buckner** heeft echter weinig invloed op mij gehad, want na zes maanden wou ik al naar hedendaagse jazz luisteren.”

Wie waren uw eerste pianojazz invloeden?
In het begin **Oscar Peterson**, maar al heel snel ben ik naar albums van **Miles Davis** gaan luisteren. Ik was onder de indruk van alle pianisten die met Miles speelden: **Wynton Kelly, Red Garland, Herbie Hancock, Chick Corea, Keith Jarrett** maar vooral **Bill Evans**. Je kan stellen dat er een periode is vóór en een periode na hem. Met **Bill Evans** heeft de piano een nieuwe wending genomen, die zich meer op de klassieke muziek en zijn harmonieën (van Debussy, Ravel, Chopin) inspireerde. Die verfijning gekoppeld aan de Amerikaanse swing heeft me sterk beïnvloed.

Michel Herr:

“Ik wil geen opgelegd verhaal vertolken. Ik heb mijn eigen taal en die wil ik gebruiken. Dat is jazz.”

Als autodidact heeft u zichzelf de muziek eigen gemaakt. Is dat een voordeel voor een muzikant of is het veeleer een nadeel?

Er zijn voor- en nadelen. Een autodidact mist mogelijk wat door het ontbreken van een klassieke opleiding, maar gaat anderzijds de muziek meer als een ervaring beleven. En daardoor kan hij zijn persoonlijkheid ontwikkelen. In de jazz onderscheiden zich heel wat *selfmade* talenten, denk maar aan **Wes Montgomery, Erroll Garner, Gil Evans...**

Wat spreekt u vooral aan in de muziek? De melodie, de harmonie of de ritmes?

Als pianist spreekt de harmonie, maar ook de melodie, me aan. Gelukkig mocht ik met grote melodische muzikanten zoals Toots of Chet Baker spelen. Ervaringen die sporen laten, uiteraard. Maar heel belangrijk is de improvisatie, daarin voel ik me goed thuis, die laat ruimte aan de muzikanten. Ik wil geen opgelegd verhaal vertolken. Ik heb mijn eigen taal en die wil

ik gebruiken. Dat is jazz. Een ander belangrijk element is de interactie. Je speelt zelden alleen. Een jazzmuzikant speelt in *real time* met de anderen, anticipeert in een spel van vraag en antwoord. Dat is een fascinerende bron van inspiratie en vernieuwing.

Kwam de improvisatie samen met het ontdekken van de jazz?

Het lijkt misschien paradoxaal, maar ik geloof dat ik altijd al heb geïmproviseerd. Op een bepaald moment ben ik met pianolessen gestopt, maar ik bleef muziek maken. Ik zong de tweede stem bij de scouts. Een klein vrijheidszaad bestond dus al voor ik echt ging improviseren. De ontdekking van jazz kwam op het juiste ogenblik en dat heeft mij in die richting verder laten evolueren.

Een valse noot kan tot een andere noot leiden die anders zal zijn als er geen valse noot was gespeeld.

De improvisatie kan tot nieuwe ideeën leiden. Het is een springplank om andere richtingen te verkennen. Er zijn genoeg voorbeelden van muzikaal dwalen met fantastische muziek als gevolg. Het hoeft daarom niet altijd fout te gaan, maar ik sluit het ook niet uit. De schoonheid ligt niet alleen in het formele aspect van de muziek.

Hoe ontstond de idee voor The Music of Michel Herr met het BJO?

Door de lange samenwerking en de vele opnames van albums met het BJO besepte ik dat deze groep uitstekend mijn muziek zou kunnen vertolken. Ik heb dan met het BJO en zijn artistiek leider, **Frank Vaganée**, contact genomen. Toen bleek dat ook zij mijn muziek apprecieerden en ze die graag wilden uitvoeren. Een opname van een concert met het BJO in 2007 zou eerst door de VRT gecaptureerd worden, maar dat ging niet door. Daarop kregen we van de VRT studiodagen om mijn muziek met het BJO op te nemen. Het was voor mij een unieke gelegenheid om mijn composities die

ik al sinds jaren voor bigbands schreef te laten kennen. Ik heb oudere stukken opnieuw gearrangeerd en nieuwe composities ontwikkeld. Omdat het orkest weinig tijd had om de composities in te spelen, heb ik besloten om hen te dirigeren en niet nog eens piano te spelen. **Nathalie Loriers** speelt dus prachtig piano, zoals altijd. Het BJO heeft tweemaal gerepeteerd. De dag vóór de opname heb ik een generale repetitie ingelast om alle stukken door te nemen, te spelen en mijn suggesties mee te geven. Het is dan ook prima verlopen. Het album werd in twee dagen en een half opgenomen. Toch wel een geweldige prestatie voor een studio-opname met een bigband.

Hoe heeft u uw rol als dirigent opgenomen? Welke instructies gaf u aan het BJO?

Ik verkies open te staan voor de musici om ze een maximale vrijheid te geven. Ik heb hen enkele instructies gegeven op het gebied van tempo en dynamiek. Ook heb ik enkele wenken gegeven aan musici wanneer ze moesten invallen. Maar ik zei hun vooral dat het me interesseerde dat ze me zouden verrassen met mijn eigen composities. En dat is dan ook zeker het ge-

val. Het BJO heeft natuurlijk uitstekende solisten die elk de vrijheid nemen om aan hun gedeeltes die ze moeten spelen, nieuw leven te geven.

Is verrassing het belangrijkste als u componeert?

Ja. Ik denk het wel. Als ik componeer ga ik ver in de mogelijkheden, maar wil toch nog spontaneïteit laten. Dat geeft een vrijheid, zelfs aan bigbands. Bovendien is het gevoel van een kleinere bezetting trouwens altijd aanwezig bij het soleerwerk binnen het BJO.

U componeert en arrangeert veel. Toch wordt beweerd dat componeren en arrangeren twee aparte disciplines zijn. Is het zo verschillend?

Een arrangement kent twee dimensies: een persoonlijke en een muzikale. Het doel van het arrangement is een nieuwe, eigen visie aan een bestaande compositie te geven. Wanneer bijvoorbeeld Bill Evans in trio speelde, werd al over een arrangement voor groter ensemble gesproken, al werd de compositie gespeeld door een trio. De tweede dimensie van het arrangement is het omgaan en benutten van de

mogelijkheden van de instrumenten. Daarom is het belangrijk de instrumenten goed te kennen, de combinaties, de klankkleur, enz. Daarnaast componeer ik. In feite doe ik hetzelfde werk, maar met mijn eigen composities.

Tijdens uw carrière was u zowel leader als sideman en u heeft met buitenlandse muzikanten gespeeld. Verschillen Europese muzikanten van Amerikaanse?

Het is moeilijk te zeggen. Ik ben ervan overtuigd dat een Europese muzikant veel bijdraagt aan jazz. Sinds WO II en het ontstaan van het label ECM hebben Europese muzikanten hun eigen universum gecreëerd. Zij hebben zich laten inspireren door andere bronnen dan de Amerikaanse jazz. Maar persoonlijk ben ik voorstander van de binding met de Amerikaanse bronnen.

Waarom? Heeft dat met de swing te maken?

Ja. Ik denk dat swing spelen een belangrijke troef uitmaakt. Ik voel dat grondig aan, het heeft ook met een fysisch en sensueel aspect van spelen te maken. Maar ik focus niet alleen op swing. ▶

Michel Herr

(foto: © Jos Knaepen)

Michel Herr (over de opname met het BJO):

“Wat me interesseerde was door mijn eigen composities verrast te worden”

► ***U bent uw carrière in de jaren 70 met uw eigen band Solis Lacus begonnen. Welke herinneringen houdt u over van deze periode?***

Dat waren mijn eerste pogingen van composities en het was een interessante periode die deuren voor mij heeft geopend. In die tijd luisterde ik graag naar rockjazz, o.a. **Weather Report** of **Tony Williams' Lifetime** en andere bands waar er een vorm van vrijheid was. De eerste ritmesectie van Solis Lacus (met **Félix Simtaine** en **Freddie Deronde**) was trouwens volledig op *I Sing the Body Electric* van Weather Report geïnspireerd. Daarna zijn we meer funky gaan spelen (met **Bruno Castellucci** als drummer) maar de groep van **Joe Zawinul** heeft me altijd beïnvloed. Hij was één van mijn voorbeelden. Maar later ben ik totaal anders gaan spelen toen ik een akoestisch trio heb opgericht.

Jazz in Belgium

U bent president van les Lundi d'Hortense geweest (vereniging van Belgische jazz muzikanten). Nu nog bent u ook bezig met de website jazzinbelgium.com om de jazzmuzikanten en de Belgische jazzscene meer bekend te maken. Wat denkt u van de evolutie van de Belgische jazz de laatste twintig jaar?

Toen ik begonnen ben, was er in België geen school voor jazz. Ik ben toen naar de Verenigde Staten, Duitsland en Zwitserland getrokken om jazz te leren. Nu zijn er structuren in de conservatoria. In het algemeen denk ik dat wij heel veel Belgische muzikanten met talent hebben. Maar ons land is te klein om alleen maar een carrière in België te maken. De structuren beantwoorden niet altijd aan het niveau van de talenten die hier aanwezig zijn. Bijvoorbeeld, er zijn maar weinig mensen die zich met het management van artiesten bezig houden. Zelfs onze cultuurcentra staan niet altijd open voor de creaties van jazzmuzikanten. Deze situatie verplicht sommige muzikanten om als docent een financiële zekerheid te verwerven. Ofwel spelen ze andere muziek ofwel gaan ze naar het buitenland. Ik ben in België gebleven, maar ik heb mezelf naast het piano spelen gediversifieerd: composities en arrangementen van jazz en ook filmmuziek.

Wij moeten allemaal oplossingen vinden om creatief te blijven. Het onderwijs speelt een belangrijke rol voor veel muzikanten als docent. Maar men moet altijd onze overheid sensibiliseren om ook kleinere structuren financieel te ondersteunen (zoals clubs, label, studio) want als er gediplomeerde muzikanten zijn maar geen structuur om hen een job aan te bieden, wat gaan ze dan doen? (PB)

Michel Herr

(foto: © Jo: Khaepen)

Michel Herr:

“Een jazzmuzikant speelt in real time met de anderen, anticipeert in een spel van vraag en antwoord.”

U heeft ook jarenlang met Toots gespeeld.

Dat was een fantastische kans en ook een grote vreugde. Toots heeft iets wat weinig mensen hebben. Hij is een geweldig lyrist zoals Chet Baker of Charlie Mariano. Mensen die hun hart in hun muziek omzetten. Toots heeft ook iets uitzonderlijk. Spelen met Toots en de muziek met die grote namen beleven is een fantastische les want het heeft met de intensiteit en de diepte van de muziek te maken. Ik denk dat alle muzikanten, zoals mijn vriend Riccardo del Fra, die met die grote namen mochten spelen dat soort ervaring hun leven meedragen. Daarna zullen ze meer lyrisme, expressie en emotie in hun muziek leggen.

U hebt veel met verschillende bigbands gespeeld en arrangementen voor andere geschreven. Wat boeit u het meest in het BJO?

Het kwaliteitsniveau is uitzonderlijk. Alle solisten zijn meesters van hun instrumenten en gaan evengoed op in het geheel van een bigband. Bovendien zijn alle muzikanten van het BJO ook betrokken bij andere muzikale projecten en brengen bewust of onbewust toch weer nieuwe elementen aan in het orkest. Ze hebben een grote discipline. De klank van het BJO is niet alleen die van een bigband, maar evenzeer van een kleine bezetting die zich integreert in een groter ensemble. Dat houdt de band levendig. En dat vind ik belangrijk.

Wat wenst u dat de mensen onthouden wanneer ze naar uw album luisteren?

Het is moeilijk te zeggen. Ik hoop dat ze aanvoelen hoe gevarieerd het universum in dit album is. Dat de melodieuze diversiteit en de harmonieuze rijkdom van de composities ze blijft boeien doorheen het album.